

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
<p>การผลิต</p> <p>การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ของประเทศไทยได้เจริญเติบโตเป็นอุตสาหกรรมการเลี้ยงผึ้ง และเกิดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ผึ้งตามมาจำนวนมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ที่เป็นอุตสาหกรรมผึ้ง ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีความหลากหลายของพืชอาหารผึ้ง เช่น ลำไย ลิ้นจี่ ทานตะวัน งา ยางพารา เงาะ นุ่น ข้าวโพด รวมทั้งวัชพืช ได้แก่ สาบเสือ ชีไถ่ย่าน และไมยราบ สามารถเก็บผลผลิตน้ำผึ้งได้หลากหลายชนิด นอกจากนี้ยังมีผลผลิตอื่นๆ ที่เกิดจากการเลี้ยงผึ้ง เช่น นมผึ้ง (รอยัล เยลลี่) เกสรผึ้ง ไขผึ้ง พรอพอลิส และพิษผึ้ง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี</p> <p>ปัจจุบัน</p> <p>การเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เช่น การเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อุตสาหกรรมการเลี้ยงผึ้งของประเทศไทยจะต้องปรับตัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้าน้ำผึ้งจากต่างประเทศ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชและสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ยังส่งผลกระทบต่อปริมาณพืชอาหารของผึ้งและปริมาณผลผลิตน้ำผึ้ง ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้งให้มีคุณภาพดีตามมาตรฐานการผลิตน้ำผึ้ง (GAP) และมาตรฐานสินค้าเกษตรน้ำผึ้ง เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งสามารถปรับตัวต่อผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว</p>	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> วัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งไม่มีการควบคุมคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน ขาดการพัฒนา และมีแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิตน้อยราย ขาดการพัฒนาสายพันธุ์ผึ้ง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการบินของดอกไม้และการเก็บผลผลิตน้ำผึ้ง <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคถึงคุณประโยชน์ของการบริโภคน้ำผึ้ง การพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์อยู่ในวงจำกัด และไม่ต่อเนื่อง <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> เกษตรกรรายย่อย ไม่มีการจัดการผลผลิตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตวัสดุและอุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง ผลิตนางพญาผึ้งสายพันธุ์ดี สนับสนุนการเลี้ยงผึ้งและพัฒนาสายพันธุ์ดีให้กับเกษตรกร ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนเกษตรกรเพื่อรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมระบบการผลิตแบบแปลงใหญ่ <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> รณรงค์การบริโภคน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง โดยประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงประโยชน์ และคุณค่าทางโภชนาการ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น บทความทางวิชาการ เว็บไซต์ สนับสนุนการศึกษาวิจัยการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> สนับสนุนให้มีระบบตลาดผูกพันตามข้อตกลง(Contract Farming) กับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง และฟาร์มผึ้งของบริษัทเอกชน ร่วมออกร้านแสดงสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้งในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และร่วมจัดงานนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผึ้งและผลิตภัณฑ์ผึ้ง

ผึ้งพันธุ์

ชื่อไทย : ผึ้งพันธุ์

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : European honey bee

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Apis mellifera* L.

โดย นางสาวภัทรมาศ พานพุ่ม

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 0 2940 6102

★ พื้นที่ที่เลี้ยงผึ้งพันธุ์มากที่สุด

ฤดูกาลผลิต ต.ค. – พ.ค.

สถิติการผลิต

	ปี57	ปี58	ปี59
จำนวนเกษตรกร(ราย)	1,170	1,170	1,200
จำนวนพันธุ์ผึ้ง(รัง)	275,907	275,907	303,500
ผลผลิตน้ำผึ้ง		30 กก./รัง	
จำหน่ายในประเทศ		30-35 %	
ส่งออกต่างประเทศ		65-70 %	

Crop requirement (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผลิต)

1. มีการคมนาคมไปมาสะดวก
2. มีแหล่งพืชอาหารผึ้งช่วงที่มีดอกไม้บาน เช่น ลำไย สدابเสื่อ ทานตะวัน ลิ้นจี่ และการบานของดอกไม้จะต้องมีจำนวนมากและมากพอที่ผึ้งสามารถรวบรวมเป็นผลผลิตที่เป็นผลิตภัณฑ์ผึ้งได้
3. อุณหภูมิ 25 - 35°C ความชื้นสัมพัทธ์ปานกลาง
4. ควรมีบ่อน้ำที่สะอาด เพื่อให้ผึ้งได้กินในช่วงอากาศร้อนและในการละลายน้ำผึ้งที่มีในรังให้สามารถนำไปใช้เป็นอาหารได้

ต้นทุน / ผลตอบแทนการผลิตน้ำผึ้ง ปี 2559

ต้นทุนผันแปร (บาท/รัง)	1,384.30 บาท
ต้นทุนคงที่ (บาท/รัง)	3,577.00 บาท
รวมต้นทุนทั้งหมด (บาท/รัง/ปี)	2,576.53 บาท
ต้นทุนการผลิตน้ำผึ้ง/กก.	85.88 บาท
รายได้จากการขายน้ำผึ้ง/รัง	4,000.00 บาท
ราคาน้ำผึ้งที่เกษตรกรขายได้/กก.	130.00 บาท
กำไรจากการขายน้ำผึ้ง/กก.	44.12 บาท
ราคาขายปลีก/ขวด (750 ซี.ซี.)	150-200 บาท

ปริมาณและมูลค่าส่งออกน้ำผึ้ง

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2557	17,777.54	1,234.90
2558	19,630.75	1,614.62
2559	8,267.38	638.48

ปริมาณและมูลค่านำเข้าน้ำผึ้ง

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2557	12,521.64	748.20
2558	11,797.54	766.51
2559	1,640.43	145.11

ปริมาณและมูลค่าส่งออกนมผึ้ง

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2557	19.26	17.96
2558	-	-
2559	5.89	8.18

ปริมาณและมูลค่านำเข้านมผึ้ง

ปี	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
2557	42.31	28.27
2558	-	-
2559	63.73	44.31

ราคาขายที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ (บาท/กิโลกรัม)

ปี	2555	2556	2557	2558	2559
ราคา	80-120	80-120	80-120	100-140	120-180

รายชื่อประเทศที่ส่งออกน้ำผึ้ง ปี 2559

สหรัฐอเมริกา	42.52 %
ไต้หวัน	35.08 %
จีน	6.96 %
มาเลเซีย	4.92 %
อินโดนีเซีย	4.70 %
อื่นๆ	5.82 %

รายชื่อประเทศที่นำเข้าน้ำผึ้ง ปี 2559

จีน	49.33 %
เมียนมาร์	32.13 %
ออสเตรเลีย	4.05 %
เยอรมัน	2.25 %
นิวซีแลนด์	0.38 %
อื่นๆ	11.06 %